

goeds kan bereiken, wordt hier te veel over het hoofd gezien. De waarschuwendes stem van de filosoof is echter op haar plaats, om aan de techniek haar eigen betekenis aan te wijzen, die steeds van dienende aard hoort te zijn, anders keert zich deze menselijke gave tegen de mens zelf en degradeert hem tot een „ding”, waarover de machtigste naar willekeur beschikt.

F. De Raedemaeker

LANG, Albert, **Wesen und Wahrheit der Religion**. Einführung in die Religionsphilosophie. — M. Hueber-Verlag, München, 1957, XII-268 pp., geb. D.M. 11.80.

Dit boek moet ten eerste worden aanbevolen aan alwie een duidelijk, voor elke ontwikkelde leesbaar overzicht verlangt over de voornaamste problemen van de godsdienstfilosofie en de oplossingen, die er van verschillende zijden aan worden gegeven. De wezensbepaling van de religieuze grondakt, zijn psychische structuur, zijn intentioneel voorwerp worden beurtelings onderzocht, waarna het gebied van de godsdienst tegenover dat van de filosofie, de kunst en de ethiek wordt afgebakend. Verder wordt gehandeld over de symbolische uitdrukkingsvormen van de godsdienst en zijn rand- en vervalverschijningen als bijgeloof en magie. Het tweede deel van het boek geeft een overzicht van de verschillende godsbewijzen. A. Lang is een veilige gids voor deze zeer uitgebreide en afgewisselde stof; hij weet de verworvenheden van de hedendaagse godsdienstfilosofie in de klassieke en beproefde stellingen te integreren. Een rijke bibliografie oriënteert de lezer naar verdere studiebronnen.

F. De Raedemaeker

SPINOZA, Baruch, **The Road to inner Freedom, The Ethics**, ed. by D. D. Runes. — Philosophical Library, New York, 1957, 216 pp., geb. \$ 3.

D. D. Runes, die te Wenen in de filosofie doctoreerde en nu in de V.S. doceert, is een goed kenner en een leerling van Spinoza. Na een zeer korte inleiding geeft hij in dit boek de vertaling van een groot aantal proposities van de *Ethica* onder de volgende hoofdingen gerangschikt: Oorsprong en natuur van de emoties; Over de menselijke slavernij; Over de kracht van het intellect; Over God; Over de natuur en de oorsprong van de geest. Deze teksten zijn zeer verstandig gekozen met het doel de lezer in het eigene van Spinoza's denken in te leiden. F. De Raedemaeker

KUNST EN CULTUURLEVEN

VISSER, Dr. W. J. A., **De cultuur van ons Westen**. — H. J. Dieben, Den Haag, 1956, 618 pp., f 19.50.

Dr. Visser heeft de benijdenswaardige moed gehad een „cultuur van ons Westen” te schrijven en hij heeft een werk gepresteerd dat onze aandacht waard is. Er zit onnoemelijk veel eruditie in dit boek; het doet bijna aan als een encyclopedie en menigeen zal zich in zijn lectuur verdiepen, dankbaar voor zoveel wetensstof. De titel „Cultuur van ons Westen” is enigszins misleidend; had de auteur een andere titel gekozen, dan ware veel misverstand voorkomen. „Overzicht der Westerse cultuur” ware beter geweest. Nu verwacht de lezer een cultuurgeschiedenis of cultuurbeschouwing, wat het boek slechts in geringe mate is. Een exclusieve „cultuurgeschiedenis” had meer wetenswaardigheden verwaarloosd en meer ruimte gelaten voor algemene beschouwingen en criteria. De schrijver simplificeert, dunkt mij, ook te veel. Zo loopt door heel het boek de scheidingslijn tussen latijnse en germaanse volken, waarbij de eersten het verstand, de laatsten het gevoel vertegenwoordigen, met de begeleidverschijnselen daarvan. Zo wekt het werk voortdurend innerlijke weerstand en reserve, hoewel men telkens verbaasd staat over het ontzaglijke weten en het rijke inzicht van de auteur. Een der best geslaagde gedeelten lijkt mij het hoofdstuk over taalkunde en taalstudie. Alles overziende kunnen we zeggen dat Dr. Visser een merkwaardig en rijk werk geschreven heeft, dat velen met voldoening ter hand zullen nemen, al beantwoordt het niet geheel aan zijn titel.

J. van Heugten

RUTTERS, Herman, **Inleiding tot de kunst van Bach**. — Uitgeverij Born N.V., Assen, Amsterdam; Mertens en Stappaerts, Antwerpen, 1957, 47 pp., f 1.60 en Fr. 25.

In de reeks: Hoofdfiguren van het menselijk denken is bovenstaand boekje verschenen, dat in overzichtelijke vorm en eenvoudige bewoordingen de figuur van Joh. Seb. Bach belicht. Na een korte biografie en een beschrijving van de sociale positie, die Bach als toonkunstenaar in zijn tijd vervulde, bespreekt de schrijver de kerkelijke en wereldlijke composities.